

Skötselplan för naturreservatet Torhamns udde, Karlskrona kommun

1 Bakgrund

Föreliggande skötselplan utgör bilaga till länsstyrelsens beslut 1977-06-06 angående bildande av naturreservat för del av Torhamns udde jämte Öarna Båtaskär och Hammaröra. Planen kommer sedermera att kompletteras med bl a allmän beskrivning av naturförhållandena (geologi, vegetation, flora och fauna samt markutnyttjandet) jämte åtgärder för tillgodoseende av det rörliga friluftslivets behov.

2 Naturvärden

Torhamns udde, d v s udden söder om Torhamns samhälle, utgör del av den östblekingska urbergsslätten. Vegetationen består av ängsmarker (torra - fuktiga), hedområden dominerade av gräs eller en och ljung, lövskog med björk som dominerande trädslag samt smärre planterade barrskogspartier. Udden är av stort värde för studium av flyttfågelsträcket samt en viktig lokal för rastande fågel. Den har sålunda betydande biologiska, främst ornitologiska, naturvärden samt särpräglad landskapsbild och är av stort intresse för friluftslivet. Udden har vidare kulturhistoriskt värde genom förekomsten av fornninnen och på grund av odlingslandskapets karaktär. I underlagsmaterialet för den fysiska riksplaneringen är Torhamns udde klassificerad som riksobjekt för friluftslivet och den vetenskapliga och kulturella naturvärden.

3 Markanvändning

Södra delen av udden (Torhamn 11:28) disponeras av försvaret som skjutfält och som övningsområde. I den sydöstra delen av det militära området finns vissa anläggningar och byggnader som disponeras av Karlskrona ornitologiska klubb som fågelstation, där ringmärkning och studium av sträckande och rastande fåglar sker. En stor del av reservatet betas med nötkreatur.

4. Syftet med skötseln

Skötseln av reservatet skall syfta till att bevara och i görligaste mån återställa det öppna kulturlandskapet. Lövskogen i delområde C inom fastigheten Torhamn 11:28 skall dock bibehållas som skog med hög slutenhet. Landskapet bör hållas öppet genom betning eller åkerbruk. Skötseln skall vidare bedrivas på ett sådant sätt att det skapas gynnsamma ekologiska betingelser för fågellivet på Torhamns udde samt att studier härav underlättas.

5. Åtgärder inom olika skötselområden

SKÖTSELOMRÅDE 6

Fastighet: Torhamn 5:8

Beskrivning: Strandängsområde

Målsättning: Att bevara området öppet

Förstagångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Betning med nötkreatur

SKÖTSELOMRÅDE 7

Fastigheter: Torhamn 3:5, 5:8

Beskrivning: Övergiven åker

Målsättning: Att återställa området till åkermark

Förstagångsåtgärd: Hela åkerområdet röjes helt fritt från lövsly. Solitärträd samt blommande buskar och träd lämnas utmed stengärdesgårdarna

Underhållsåtgärd: Åkerbruk

SKÖTSELOMRÅDE 8

Fastighet: Torhamn 5:8

Beskrivning: Hagmarksområde huvudsakligen bestående av enbevuxen ljunghed, delvis igenväxt med asp och björk. I områdets sydöstra del finns en övergiven åkerlapp

Målsättning: Att bevara området som betesmark med varierande slutenhet i trädskiktet

Förstagångsåtgärd: All gran avverkas

Underhållsåtgärd: Betning med får och/eller nötkreatur.

De öppna ljunghedspartierna hålls fria från björk. Det lilla åkerområdet hålls helt fritt från träd- och buskvegetation

SKÖTSELOMRÅDE 9

Fastighet: Torhamn 11:28 inom område B enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Övergiven åker- och ängsmark, delvis under igenväxning

Målsättning: Att bevara områdets öppna karaktär

Förstagångsåtgärd: All träd- och buskvegetation röjes bort från de gamla åkerområdena. Enstaka solitärträd samt blommande buskar och träd lämnas utmed stengärdesgårdarna.

Underhållsåtgärd: Betning

SKÖTSELOMRÅDE 10

Fastighet: Torhamn 11:28 inom område B enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Övergiven åker- och ängsmark

Målsättning: Att bevara området öppet

Förstagångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Betning

SKÖTSELOMRÅDE 11

Fastighet: Torhamn 11:28 inom område A enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Betesmark omfattande strandängsområden, enbevuxna ljung- och gräshedspartier samt ett mindre björkbestånd. I området finns ett flertal fornlämningar, delvis skadade av militära anläggningar. Inom området finns också Karlskrona ornitologiska klubbs fågelstation

Målsättning: Att bevara området som öppen betesmark

Förstagångsåtgärd: Uppväxande lövsly röjes bort inom de öppna hedområdena. Restaurering av fornlämningarna i samråd med länsstyrelsen (kulturvårdsenheten)

Underhållsåtgärd: Fortsatt betesdrift. Samtliga skötselåtgärder inom området skall ske i samråd med Karlskrona ornitologiska klubb.

SKÖTSELOMRÅDE 12

Fastighet: Torhamn 11:28 inom område C enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Området har tidigare utnyttjats som betesmark. Det har för ca 5 år sedan röjts och bränts (AMS-arbete). Inom området har under hösten 1976 anlagts en ny militär skjutplats samt tre målområden. Samtidigt har ny väg anlagts mellan målområdena

Målsättning: Området kommer till stor del att upptas av militär verksamhet, varför området blir av liten betydelse för friluftslivet. Skötseln kommer att till stor del styras av det militära kravet på fri sikt. Lövsly mellan skjutstationen och närliggande vägar kvarlämnas liksom i avsnittet mellan den södra stenvallen och vägen till det östligaste målområdet. Samtliga röjningsarbeten inom området skall ske i samråd med förvaltaren av reservatet och Karlskrona ornitologiska klubb.

Förstagångsåtgärd: Röjning av lövsly. Återställande av delvis igenfylld kärrmark med vattensamling

Underhållsåtgärd: Kontinuerliga röjningar, eventuellt kombinerade med betning under tid av året då skjutning ej bedrivs.

SKÖTSELOMRÅDE 13

Fastighet: Torhamn 11:28 inom område C enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Övergiven betesmark, huvudsakligen bevuxen med björkskog. Området används som militärt övningsområde

Målsättning: Huvuddelen av området bevaras skogbärande med för trakten naturliga trädslag. De öppna ljunghedspartierna utmed vägen liksom strandzonen bevaras öppna.

Förstagångsåtgärd: All gran avverkas

Underhållsåtgärd: Uppväxande sly röjes bort inom de öppna ljunghedspartierna utmed vägen samt inom strandängsområdena. I skogsområdet utföres successiva gallringar bland björken, varvid i första hand ek gynnas.

SKÖTSELOMRÅDE 14

Fastigheter: Torhamn 1:18, 11:28 delvis inom område C enligt reservatsbeslutet

Beskrivning: Betesmark omfattande dels ett lövskogsområde, dels öppnare ljung- och gräshedspartier. Östra delen (Torhamn 11:28) utgörs av militärt övningsområde

Målsättning: En öppnare hagmarkskaraktär än för närvarande

Förstagångsåtgärd: All gran och bergtall avverkas

Underhållsåtgärd: Betning. Successiva gallringar utföres i björk- och tallbestånden, varvid i första hand eken gynnas.

SKÖTSELOMRÅDE 19

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Huvuddelen av området utgöres av övergiven åkermark. I den norra delen finns ett mindre ljunghedsparti, som tidigare utnyttjats som ängsmark

Målsättning: Att bevara och återställa den öppna landskapstypen

Förstagångsåtgärd: All träd- och buskvegetation röjes bort från det gamla åkerområdet samt utmed diken och stengärdesgårdar. Solitärträd av i första hand ek lämnas utmed stengärdesgårdarna. All gran röjes bort inom ljunghedsområdet

Underhållsåtgärd: Hela området betas. Alternativt åkerbruk inom de gamla åkerområdena.

SKÖTSELOMRÅDE 20

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Betesmark omfattande dels strandängsområde, dels enbevuxen ljunghed

Målsättning: Att bevara området som i huvudsak öppen betesmark

Förstagångsåtgärd: All gran och asp röjes bort

Underhållsåtgärd: Betning

SKÖTSELOMRÅDE 21

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Övergiven åkermark

Målsättning: Att bevara området som åkermark

Förstagångsätgård: I den södra Åkerbacken röjes tall, gran, asp och sälg bort. Sparas i huvudsak en och ek. Stengärdesgårdarna röjes fram. Lämnas enstaka solitärträd samt buskage av slån. Det öppna diket i områdets mitt kan kulverteras för att underlätta brukandet.

Underhållsätgård: Åkerbruk alternativt betning

SKÖTSELOMRÅDE 22

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Övergiven betesmark huvudsakligen bestående av enbevuxen ljunghed och odonhed. Under igenväxning med björk, ek, tall, gran och oxel.

Målsättning: En i huvudsak öppen betesmark, dominerad av en och ljunghed

Förstagångsätgård: All gran avverkas. Huvuddelen av det uppväxande lövslyet röjes bort. All en lämnas samt grupper av äldre björk och enstaka träd av ek, oxel och tall.

Underhållsätgård: Området bör betas med får.

SKÖTSELOMRÅDE 23

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Stenmursingärdat område, innefattande övergivna åkrar samt betesmark i form av ekhage och enbevuxen ljunghed

Målsättning: Att bevara de gamla åkrarna öppna samt att restaurera betesmarken

Förstagångsätgård: Påbörjad buskröjning i åkerdikena avslutas. I övrigt lämnas buskage av slån och hagtorn i dikena orörda. Inom betesmarken röjes döda enbuskar bort samt utföres en första gallring av ek, björk och oxel.

Underhållsätgård: Hela området betas. Alternativt att den gamla åkermarken brukas som åker under kortare perioder.

SKÖTSELOMRÅDE 40

Fastighet: Torhamn 11:28

Beskrivning: Hammaröra betesholme. Holmen har enligt uppgift betats med får.

Målsättning: Att bevara ön som öppen betesholme

Förstagångsätgård: -

Underhållsätgård: Betning

SKÖTSELOMRÅDE 41

Fastighet: Torhamn 1:18

Beskrivning: Båtaskär

Målsättning: Att bevara öns karaktär

Underhållsåtgärd: Rökning

Bilaga

karta över vegetationen på Torhamns udde med skötsel-
områdena angivna